

La BBC somriu al futur

De l'angoixa de l'informe Hutton la BBC ha passat en les últimes setmanes a somriure al futur amb il·lusió. El nou president, Michael Grade, ha entrat a la corporació com un corrent d'aire fresc, decidit, poderós i purificador, i ha aconseguit aixecar centenars de morals derrotades per les conclusions devastadores de l'anomenat cas Kelly. Havent guanyat el concurs convocat pel Govern, Grade té el suport de les institucions i la ciutadania per impulsar els canvis que tant necessita la cadena pública. No és pas una missió fàcil. La BBC ha de retrobar en l'avenir el seu esplendorós passat i ahora mantenir els valors que la converteixen en única al món i orgull dels britànics: fiabilitat, imparcialitat i, sobretot, independència.

Text i fotos: JUDITH MORA

"La independència editorial de la BBC és fonamental per mantenir el suport de l'audiència. Sense aquesta independència, la BBC no té raó de ser". Amb aquesta afirmació va resumir el nou president de la British Broadcasting Corporation, Michael Grade, l'essència de la cadena pública britànica, orgull nacional i un dels mitjans de comunicació més admirats del món.

En el seu discurs de presentació, pronunciat el passat 2 d'abril als estudis de White City (Londres), Grade va comprometre's a vetllar per aquesta qualitat tan preuada, la independència, que ha permès que, des de la seva fundació el 1922, la BBC hagi crescut i s'hagi consolidat al marge de les tendències polítiques i del mercat.

La corporació "no té altra missió que servir l'audiència que hi contribueix amb el pagament de la llicència", va afegir Grade. Aquesta contribució, que abonen tots els qui tenen un aparell de televisió, garanteix la seva autonomia econòmica i, fins a cert punt, la política, ja que no es nodreix del pressupost de l'Estat.

A diferència d'altres mitjans públics, la BBC no depèn ni del Govern de torn ni de la publicitat (no en té), sinó que només es deu als telespectadors que la subvencionen. Com que representa una audiència variada, s'esforça per informar amb imparcialitat i equilibri, i això es tradueix en un estil seriós, inquisitiu i plural. En l'entreteniment busca sorprendre i educar, amb produccions pròpies i programes per a minories. "La BBC té dret a competir per l'audiència, però no a qualsevol preu -va assenyalar Grade en el seu discurs- El més important és mantenir la qualitat. El pitjor que podem fer és copiar."

Grade és un home emprenedor, carismàtic i intel·ligent, que té una llarga experiència en el món de la comunicació. Va passar uns anys a la BBC, però la revolució la va fer al Channel 4, on va aconseguir disparar les xifres d'audiència

Un periodista de la BBC moments abans d'emetre una notícia des de Downing Street.

amb una agosarada programació –que, per cert, va valer-li el sobrenom de “pornògraf en cap” a la premsa sensacionalista.

Amb la seva oratòria inspiradora i apassionada, va aconseguir aixecar la moral ferida de molts treballadors de la corporació, tocats per l'informe Hutton, que va culpar la BBC i exonerar el Govern de Tony Blair en el cas de la mort del científic

David Kelly.

Aquell 2 d'abril, després que el Govern fes públic el seu nomenament, hi

havia expectació i una certa angoixa, però quan Grade va concloure la seva intervenció a White City la majoria dels presents va esclatar en crits de joia i aplaudiments.

“Es el nomenament públic més popular que s'ha fet mai en aquest país”, va comentar, encantada, Tessa Jowell, la

ministra de Cultura, Esports i Mitjans de Comunicació, encarregada de la selecció.

ES BUSCA PRESIDENT DE LA BBC

“Podria vostè ser el president de la BBC?”, preguntava l'anunci governamental que el febrer passat va aparèixer en tres periòdics del Regne Unit. El candidat havia de tenir “experiència en un càrrec similar, capacitat de lideratge i habilitat estratègica”, així com ser “un bon comunicador per fer de mediador entre la BBC, el Govern i el Parlament”.

No pocs requisits per a una plaça remunerada amb uns 121.170 euros anuals per quatre dies de feina, que havia quedat vacant quan l'anterior president, Gavyn Davies, va dimitir el 27 de gener a conseqüència de l'informe Hutton. La feina presentava un repte afegit: “El nou president –avisava l'anunci– haurà de liderar la Junta de Governadors en moments difícils per a la corporació”.

El nou president de la BBC ha aixecat la moral ferida per culpa de l'informe Hutton

L' INFORME HUTTON SOBRE EL CAS KELLY

L'informe del jutge Brian Hutton sobre l'anomenat cas Kelly va tenir conseqüències devastadores per a la BBC. Hutton, que va investigar les circumstàncies de la mort del científic del Ministeri de Defensa, David Kelly, va exonerar el Govern i va criticar la cadena pública per haver emès una notícia "sense fonament" que acusava l'Executiu d'haver exagerat dades sobre les armes de l'Iraq per tal de justificar la guerra.

Degut a les conclusions de l'informe, que criticava el mecanisme de control editorial de la radiotelevisió, van dimitir, el gener passat, el president, Gavyn Davies, i el director general, Greg Dyke. Més endavant va marxar el periodista Andrew Gilligan, autor de la polèmica informació retransmesa el 29 de maig de 2003 al programa radiofònic *Today*, que va provocar un pols sense precedents entre Downing Street i la BBC. Tots tres van defensar fins a l'últim moment la veracitat d'aquella informació, si bé van admetre manca de cura en la seva presentació.

La font de Gilligan en la notícia havia estat el professor David Kelly, expert en armes de l'Iraq, tal com va revelar a la premsa el mateix Ministeri de Defensa. Després de ser identificat, Kelly, un home de barba blanca i rostre afable, va ser interrogat públicament per dues comissions parlamentàries; segons la seva vídua, Janice, "la vida se li va fer insuportable". El 17 de juliol, Kelly es va suïcidar en un bosc proper a casa seva, en el comtat d'Oxfordshire, al sud d'Anglaterra.

Contra tot pronòstic, el jutge Hutton només va criticar la BBC. Després de sis mesos d'investigació i de sentir 80 testimonis, inclòs el primer ministre, Tony Blair, va concloure que la cadena pública havia negligit i que el Govern, en canvi, havia complert el seu deure.

La premsa britànica, la família del mort i bona part de l'opinió pública van tenir clar el seu veredict: l'informe Hutton era paper mullat. Però les conseqüències per a la BBC van ser traumàtiques. A més de les dimissions, va posar-se en qüestió la seva fiabilitat i, fins i tot, les raons de la seva existència.

A més de participar en la renovació dels estatuts de la cadena –continuava–, prevista per abans de 2006, el candidat escollit haurà de "donar resposta a les conclusions de l'informe Hutton" i liderar la corporació "en un dels moments més difícils de la seva història".

A l'anunci, insertat a *The Observer*, *The Sunday Times* i *The Sunday Telegraph*, hi van respondre 79 candidats, entre ells coneguts diputats,

periodistes i empresaris. El Ministeri de Cultura, Mitjans de Comunicació i Esports, responsable del

Un total de 79 persones varen respondre a l'anunci que buscava candidats a president

nomenament, va fer les entrevistes el març i el candidat escollit va ser Michael Grade.

Competien per a la plaça pesos pesants de la societat britànica, entre ells el veterà David Dimbleby, de 65 anys, un admirat periodista de la casa que des de fa anys presenta *Question Time*, un programa en el qual el públic fa preguntes a polítics.

Grade va ser escollit per la seva presumpta independència –"no tinc afiliació política i mai he fet donacions a cap partit", va assegurar en la seva presentació– i el seu bagatge de bona gestió a la televisió comercial. Quan assumeixi el càrrec, el proper 17 de maig, deixarà la presidència que ostenta a Camelot, l'operador de la loteria britànica, tot i que mantindrà l'honorífica de l'empresa Pinewood-Shepperton, propietària dels estudis de cine londinencs Pinewood.

Després de la crisi de confiança provocada pel cas Kelly, en què

Grade va ser escollit per la seva independència i la bona gestió a la televisió comercial

l'Executiu laborista va retratar-se com una màquina de fer propaganda, no és estrany que, quan va

tocar elegir nou president per a la BBC, s'esforcés a donar una imatge de rigor.

La ministra de Cultura, Tessa Jowell, que per llei tenia l'última paraula, va designar un tribunal format per un directiu de la cadena de televisió ITV, Sir George Russell; una secretària d'Estat, Sue Street; Peter Ellwood, empresari; i algun altre membre del Govern. El procés de selecció

Imatges de les instal·lacions de la BBC a Londres

es va fer segons les 'normes Nolan', una sèrie de principis que s'apliquen a tots els nomenaments públics per garantir que s'elegirà el millor candidat en funció dels seus mèrits.

A més, degut a les "circumstàncies especials", el Govern va posar en marxa un mecanisme nou per garantir la "justícia i transparència del procés", segons va explicar un portaveu del Ministeri. "Per a més seguretat i perquè no hi hagués acusacions de nepotisme –va explicar aquesta font–, el procés va ser supervisat per un tribunal presidit per la comissària de nomenaments públics, Rennie Fritchie".

A recomanació del Govern, la reina Isabel II investirà en breu el nou president, que tindrà la primera funció de nomenar el director general de la cadena, lloc a què aspiren l'actual en funcions, Marc Byford, i el director executiu de Channel 4, Mark Thompson, entre altres. Grade va prometre que buscarà un candidat que estigui a l'alçada de Greg Dyke, qui, juntament amb Davies, va haver de dimitir per les conclusions de l'informe Hutton.

Dyke, considerat un líder creatiu i visionari, va abandonar la corporació amb el suport dels crítics d'ànim i algunes llàgrimes de comiat dels treballadors. Centenars d'empleats van ajudar a

pagar un gran anunci a la premsa per defensar la seva integritat i la de la cadena pública. Tot i que ara no fa declaracions a l'espera de publicar un llibre el proper setembre, no va marxar en silenci. Va obrir una caixa de trons en denunciar "pressions sistemàtiques" del Govern laborista durant la guerra a l'Iraq.

PRESSIONS POLÍTQUES

Abans de la crisi per la notícia d'Andrew Gilligan (que va originar el cas Kelly), el primer ministre, Tony Blair, i el seu excap de premsa, Alastair Campbell, ja burxaven la cadena pública perquè

donés una visió favorable de la guerra.

Segons la versió de Dyke, que havia estat (potser encara ho és)

amic de Blair, Campbell va declarar "una guerra de desgast" contra la BBC en un moment en què la cadena "intentava informar bé i de forma equànime sobre notícies difícils".

El portaveu negava informacions que eren certes i es queixava constantment de les retransmissions de la ràdio i la televisió, mentre que el primer ministre –va revelar Dyke–

Els exresponsables de la BBC varen denunciar 'pressions sistemàtiques' del Govern

pretenia que es divulgues "la seva particular visió del món".

La guerra a l'Iraq, de la qual se'n va derivar el cas Kelly, va provocar un enfrontament sense precedents entre el Govern i la cadena pública. A jutjar per l'informe Hutton, la BBC en va resultar perdedora, encara que per a la premsa i la majoria dels britànics les conclusions del jutge fossin poc menys que "un rentat de cara". Segons Martin Bell, un guardonat corresponsal de guerra de la BBC que des de 1997 es dedica a la política, "tot plegat va ser una grotesca injustícia". Injustícia per a la cadena pública, per als seus treballadors i per a tota la professió periodística, que va rebre l'atac com una patada a la llibertat d'informació. "Potser que, arran del que ha passat, la BBC pateixi una certa autocensura -adverteix Bell-, però ja se li passarà. No hi ha al món una cadena pública més poderosa, i així ha de continuar". Per garantir un periodisme independent, els professionals han de recuperar la confiança que

BIOGRAFIA DE MICHAEL GRADE

Michael Grade, el nou president de la BBC, té 61 anys i 40 d'experiència en el món de la comunicació. Fill d'un agent teatral, va començar la seva carrera periodística el 1960, com a reporter del tabloide *Daily Mirror*, on va arribar a ser columnista d'esports el 1964.

Dos anys després va deixar el periodisme escrit per treballar com a agent teatral, però el 1973 va retornar als mitjans de comunicació com a programador de London Weekend Television. La seva relació amb la BBC es remunta a la dècada dels vuitanta, quan va ser director de programes de BBC1. El 1988 va convertir-se en director executiu de Channel 4, càrrec que va ocupar durant vuit anys, considerats els més pròspers de la cadena. Quan assumeixi el càrrec a la BBC, el 17 de maig, renunciarà a la presidència de Camelot, l'operador de la loteria britànica, però mantindrà la presidència honorífica de Pinewood-Shepperton Limited, empresa propietària dels estudis de cine Pinewood de Londres.

Hutton va fer miques. Les conclusions del jutge, que va criticar durament el sistema de control editorial, van posar en entredit la reputació de la cadena, forjada al llarg d'anys de retransmissions acurades.

Hi ha gent que encara està digerint el que ha passat els últims sis mesos. "Ha estat un període molt traumàtic -admet Matt Morris, l'editor en cap de BBC World Service-. Tothom a

Molts treballadors encara estan digerint tot el que ha passat en el darrer mig any

la BBC ens en vam sentir, de l'informe Hutton i també dels errors de Gilligan". "Però ara és moment de tirar endavant",

precisa, aprofitant "la injecció de moral" que ha suposat el nomenament de Grade. Al seu parer, el nou capità del vaixell té qualitats força bones, com "experiència, bones relacions públiques i un toc populista".

Fins que comenci a notar-se l'efecte de la nova cúpula, els treballadors prefereixen no baixar la guàrdia. Els sindicats han organitzat actes de protesta per defensar la independència de la cadena pública i el 29 de maig s'espera que milers de persones es manifestin davant el Parlament, sota el lema "*Hands off the BBC*" (No toqueu la BBC). "Volem deixar clar que no permetrem un altre assalt polític per part de l'establishment", recalca Ann Alexander, una representant sindical.

REFORMES INTERNES I L'ESTATUT

El nou director general de la BBC, que nomenarà Grade, haurà de supervisar la investigació

Fins que no es noti l'efecte de la nova cúpula, els treballadors prefereixen no baixar la guàrdia

interna que hi ha en la marxa des que el jutge Hutton va decidir que la notícia d'Andrew Gilligan que culpava el Govern sobre l'Iraq

no tenia fonament i no havia estat sotmesa a una edició adequada. La corporació ja ha anunciat que modificarà el seu sistema de control de les informacions i millorarà el procediment de tramitació de queixes, per impedir que aquestes puguin ser ignorades, com suposadament va passar quan el Govern va insistir que la notícia que l'acusava d'haver

La BBC ha estat durant els darrers mesos enmig d'una tempesta política

exagerat informació per justificar la guerra era falsa, molt després de la seva retransmissió el 29 de maig de 2003 a Ràdio 4.

Participaran en el disseny de les reformes internes la Junta de Governadors, formada per 12 persones elegides pel president, amb un mandat de cinc anys, que representen la societat civil i les diferents regions del Regne Unit.

A més de la reestructuració interna i el restabliment de la reputació de la cadena, la

directiva haurà de negociar amb el Govern la renovació dels seus estatuts, que es revisen cada deu anys i que toca

firmar-los abans que s'acabi el 2006.

Els estatuts de la BBC garanteixen la seva autonomia econòmica, gràcies al pagament de la llicència, que reporta cada any 3.750 milions d'euros. També asseguren la independència en els continguts alhora que estableixen els criteris a seguir en els programes d'informació, educació i entreteniment.

Es tem que el govern aprofiti la revisió pendent dels estatuts per atacar la BBC

La BBC té dues cadenes de televisió terrestre i diverses per cable, cinc emissores de ràdio nacionals més les regionals d'Escòcia, Gal·les i Irlanda del Nord, emissores locals, portals d'Internet i una botiga de productes.

A més, des del 1932, té el Servei Exterior (BBC World Service), que retransmet diàriament en 43 idiomes i té una audiència de 150 milions de persones.

Després que l'informe Hutton atorgués una suposada victòria moral al Govern, hi ha qui tem que aquest aprofiti la revisió pendent dels estatuts per atacar la BBC. Michael Grade s'ha compromès a lluitar per mantenir l'*statu quo* de la cadena o, en tot cas, millorar-lo; i certament l'Executiu quedaria molt malament davant l'opinió pública si fes llenya de l'arbre caigut. Per evitar més especulacions, la ministra de Cultura s'esforça cada dia a diferenciar entre les mesures a prendre per l'informe Hutton i la revisió mandatòria de l'acord. Segons Tessa Jowell, el resultat de la negociació dels estatuts ha de ser, per a benefici de tots, "una BBC forta i sòlida, independent del Govern".